

Möss och människor: Frågor till boken

Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

Läsa, förstå och analysera Möss och människor. Frågor till varje kapitel leder eleverna genom boken. Fler lektioner om och med boken:

[Textmöten](#), [Tre saker på tre minuter](#), [Quiz](#) och [Kapitel 7: Vad händer sen?](#)

Läraren reflekterar

Möss och människor lämpar sig väl för högläsning eller läsning tillsammans i mindre grupper. Den skrevs ursprungligen som en pjäs och vissa (utvalda) delar kan enkelt iscensättas. Jag använder ofta citat som underlag för skrivande och samtal. För att eleverna enkelt ska hitta tillbaka i texten brukar jag ange sida efter citatet. I exemplet nedan är sidanvisningarna till utgåvan från 2005 (Bonnier).

KAPITEL 3
Samtala om inför läsning: I kapitlet antyds problem kring tre saker. Vad tror du händer vad gäller?

- Lennies önskan om att få något mjukt att smeka på,
- Förmannen Curley muckar med George och Lennie,
- Förmannens fru visar benen och flörtar med manskapet.

Efter läsning: Skriv under rubriken *Möss och människor – Kapitel 3*

- Skriv av 1-2 citat ur boken och beskriv/berätta/förklara vad det handlar om. Skriv även dina tankar om citatet (du får stöd av påståendet efter citatet). Hämta exempel från texten när du resonerar.

Metod

Jag brukar variera högläsning, läsning i par (eller mindre grupper) och enskild läsning. Efter läsning brukar jag ge eleverna tid att formulera sina tankar om texten genom att skriva i loggböcker. Jag avgränsar skrivandet oftast med tid, till exempel "Du skriver sju minuter om...", men ibland anger jag omfattning, till exempel "Du skriver 5-10 meningar om...". Därefter samtalar de parvis. Jag lyfter elevernas iakttagelser i helklass och kompletterar sådant som gått eleverna förbi. Nedan följer förslag på aktiviteter och citat att samtala och skriva om.

KAPITEL 1

Skriv under rubriken *Möss och människor – Kapitel 1*

- Vad vet du om George? Hur är han?
- Vad vet du om Lennie? Hur är han?
- Vad längtar de efter? Beskriv drömmen de talar om.
- Var är de? Beskriv omgivningarna så utförlig du kan.
- Ange ett ord som summerar vad kapitlet handlar om. Förklara ditt ordval.

Alla elever greppar inte att Lennie har någon form av funktionsnedsättning och det är viktigt att förstå det. Därför brukar jag ställa frågan: Hur förstår vi att Lennie har någon form av intellektuell funktionsnedsättning?

Förslag som eleverna brukar ange: svårt att komma ihåg, svårt att utföra vissa handlingar (som kräver logik), besatt av mjuka (och döda) djur, upprepar sig, imiterar George flera gånger och vill göra som honom, leker med handen i vattnet.

KAPITEL 2

Skriv under rubriken *Möss och människor – Kapitel 2*

- Tre ord ur kapitlet är: tillhörigheter, in-teckning, tilltalad. Notera var dessa ord förekommer i texten (vilken sida). I vilka sammanhang förekommer orden ovan? Beskriv, förklara och/eller exemplifiera. Du kan börja så här: *Vi möter ordet "tillhörigheter" när*
- Skriv en titel på kapitel 2. Motivera ditt val. Du kan börja så här: *En lämplig titel på kapitel 2 skulle kunna vara*
- Skriv om 1-2 av citaten nedan. Skriv av citatet. Använd frågorna som stöd när du skriver löpande text (undvik fråga/svar).

1. George gick bort och slängde sin filtrulle på den halmstoppade säcken som var madrass. (s 28)

- Hur är levnadsstandarderna?
- Miljön: Hur ser det ut?
- Trivsselfaktorn på gården? Vad verkar bra/mindre bra, enligt George?

2. Stalldrängen är en nigger. (s 30)

- Synen på svarta är odiskutabel och självklar. Hur framkommer det?
- Vad tänker till exempel Candy och Curley (basens son) om svarta?
- Fler exempel ur texten som visar Crooks ställning på gården?

3. Jag har aldrig sett nån som gör sig så mycket besvär för nån annan. (s 34)

- Hur vet vi att George "dras med" (tvingas ta hand om) Lennie?
- Varför är George "i lag" med Lennie?
- Vad tycker de andra om deras vänskap?

4. Fast – ifall knölen klämmer till dig så – ge honom en djävel. (s 43)

- Varför säger George som han gör till Lennie?
- Hur verkar stämningen på gården vara? Hur är de mot varandra?

- Vad tycker Lennie om stället?

5. Henne får du för tjugo spänn. (s 45)

- Fundera på hur männen pratar om "Curleys fru" och andra kvinnor.
- Hur framställs Curleys fru (och andra kvinnor)?
- Varför har Curleys fru inget namn, tror du?

6. Jag tycker inte om det här stället, George. Det här är inget bra ställe. Jag vill här ifrån. (s 46)

- Varför säger Lennie så? Vad har hänt som får honom att känna så?
- Hur tänker George om stället, tror du?
- Varför stannar de kvar?

KAPITEL 3

Samtala om inför läsning: I kapitlet antyds problem kring tre saker. Vad tror du händer vad gäller?

- Lennies önskan om att få något mjukt att smeka på,
- Förmannen Curley muckar med George och Lennie,
- Förmannens fru visar benen och flörtar med manskapet.

Efter läsning: Skriv under rubriken *Möss och människor – Kapitel 3*

- Skriv av 1-2 citat ur boken och beskriv/berätta/förklara vad det handlar om. Skriv även dina tankar om citatet (du får stöd av påståendet efter citatet). Hämta exempel från texten när du resonerar.

1. Ja-a, man ser aldrig två som går omkring tillsammans. Jag tror aldrig jag har sett det förr (s 54). **Om vänskapen mellan George och Lennie** och hur andra uppfattar den.
2. Jo, han fick syn på en flicka i röd klänning Och dum som han är så vill han ta på allting som han tycker om (s 57). **Om Lennies begär** att känna på mjuka saker och de problem som uppstår på grund av detta.
3. Ja, ta honom då. Han såg inte alls på hunden. Han lade sig på rygg och stack händerna under huvudet och stirrade i taket (s 65). När Candy inser att det är dags att **ta farväl av sin hund**.
4. Tacka vet jag ett bra horhus, sa han (s 74). Om det faktum att det finns **horhus** och verkar vara uppskattat.
5. Om igen George – berätta. -Ja, det är så där en tio tunnland, sa George (s 75). Om **drömmen om ett bättre liv**. Varför det är så svårt att realisera den?
6. Jag ville inte slåss med honom, sa han (s 86). **Om Lennies styrka**, försvar och dåliga samvete för att han skadade Curley.

KAPITEL 4

Samtala om karaktärerna inför läsning: Vi har nu träffat bokens alla karaktärer. Vad vet du om dem: George, Lennie, Curley (basens son), Curleys fru, Slim, Carlsson, Candy, Crooks? Vilken rangordning har de? Vem har högst status? Lägst?

Efter läsning: Skriv under rubriken *Möss och människor – Kapitel 4*

- Välj ett ord som sammanfattar *en episod* ur kapitlet. Förklara hur du tänker.
- Välj ett ord som sammanfattar *hela kapitlet* (bokstavligen eller bildligt). Förklara hur du tänker.
- Citera två fraser ut texten. Skriv om citaten. Välj egna eller härifrån:

1. **Crooks** berättar om sin ställning på gården hur andra ser på honom flera tillfällen: De säger att jag luktar illa. (sid 89)
2. Synen på Lennie, hans status och hans **intellektuella funktionsnedsättning**: Tokfan, sa Crooks. Du är inte riktigt klok. (sid 91)
3. **Lennies beroende** av George: Tänk om inte George kommer tillbaka. (sid 93)
4. **Crooks spårar ur**: Ska jag tala om för dig hur det blir då? Då kommer du på dårhus. Och så spänner de fast dig med ett halsband och kedja som en hund. (sid 94)
5. Om den **tydliga hierarkin** på gården, vilka (förlorare?) som samlats hos Crooks och varför Crooks blir glad när Candy kommer in: Kom in, du. Alla jävlar kommer ju hit ändå /.../ Han hade svårt att dölja sin glädje. (sid 97)
6. Om att **vara kvinna (Curleys fru)** på den här tiden: Har en karl, ja. Ni vet hur han är/.../ Tror ni det är så roligt att gå där hemma och höra på hur han ska finta med högern och så landa en rak vänster? (sid 101)
7. Om en **kvinnas dröm** om ett annat liv: Jag ska tala om för er att jag kunde vara vid teatern nu om jag hade velat. (sid 102)
8. Om **Crooks brutna drömmar** och **uppgivenhet**: Minns du vad jag sa om att jag ville vara med och hjälpa till på erat ställe? /.../ Bry dig inte om det, sa Crooks. (sid 108)

KAPITEL 5

Skriv under rubriken *Möss och människor – Kapitel 5*

- Välj en av följande uppgifter:
 - A) Skriv en titel på kap 5. Motivera din titel.
 - B) Välj ett ord som gestaltar ett ögonblick ur kapitlet. Motivera ditt ord.
 - C) Välj ett ord som sammanfattar en längre episod. Motivera ditt ord.
- Citera två fraser ut texten. Skriv om citaten. Välj egna eller från listan nedan. Använd frågorna som stöd i ditt skrivande.

1. Jag slog inte till dig så hårt (s 110), säger Lennie när han dödat hundvalpen.

- Vem bär ansvaret för den döda hundvalpen?
- Borde Lennie få "röra sig fritt" i samhället?
- Vilka alternativ finns för honom?
- Hur törs George lämna Lennie själv hela tiden?
- Vilket ansvar har han för honom egentligen?

2. Jag var en naturbegåvning (s 114), säger Curleys fru och drömmer om ett annat liv vid teatern och filmen.

- Hur skulle hennes liv kunnat se ut jämfört med det liv hon lever nu?
- Vilka möjligheter fanns egentligen för henne?
- Varför valde hon Curley istället?

3. Jag tycker om att smeka på sånt som är mjukt och skönt (sid 116).

- Hur förstår vi att det är fara för kvinnans liv?
- När dyker de första tecknen upp? Vilka är de?
- Vilka tecken/händelser följer efter citatet?

4. Nu har jag gjort något riktigt illa (s 118), säger Lennie när han dödat Curleys fru.

- Han drar ifrån logen. Han smiter. Fanns det något annat alternativ?
- Vad hade hänt om han hade stannat kvar och berättat om vad som hade hänt?
- Hade någon trott på honom att det inte var hans avsikt att döda henne?

5. Jag borde ha begripit att det skulle gå så här (s 121), säger George när de hittar Curleys fru död.

- Varför säger han så?
- När han säger så, tar han delvis på sig skulden. Har George någon del av skulden?
- Hur tror du att de andra på gården tänker om detta?

6. De kanske inte gör honom något illa. (s 122)

- Vem tänker så? Hur kan dessa tankar förklaras?
- Vilka visar ilska?
- Vilka är lugnare/mer resonliga?
- Vad tror du händer om/när de hittar Lennie?

7. Den jäveln har stulit min pistol (s 125), säger Carlsson.

- Vi vet ju att Lennie inte har tagit den. Vem har tagit den och varför tror du det?

8. Tacka fan för att vi ska skjuta. (sid 126)

- Curley verkar vara ganska sugen på att skjuta Lennie (innan han vet exakt hur det gick till). Vad säger det om Curley?
- Vad säger det om kulturen på gården? Tiden?
- Har Curley rätt att utkräva hämnd?

KAPITEL 6

Skriv under rubriken *Möss och människor – Kapitel 6*. Skriv dina tankar om bokens sista kapitel. Skriv löpande text. Använd frågorna för att skapa påståenden. Du kan skriva om exempelvis:

- Lennie drömmer om både moster Clara och en kanin. Hur kommer det sig att dessa syner dyker upp just nu? På vilket sätt kan du koppla ihop det som händer med vad som har hänt tidigare?
- Lennie säger att han ska gå till bergen och leva i en grotta. Varför då? På vilket sätt skulle det göra tillvaron bättre för George? Lennie? Andra?
- I slutet av boken skjuter George Lennie. Varför gör han det? Vad hade hänt med Lennie om han inte hade blivit skjuten? Vilka alternativ fanns? Vad hade utgången blivit då?
- Var det rätt eller fel av George att skjuta? Kommer han att känna skuld eller inte? Motivera ditt svar.
- Varför ljuger George för mannarna om pistolen? Skulle sanningen förändra någonting? Hur tror du att George kommer att tänka om sin lögn?
- Hur förhåller sig de andra männen till George handling?
- Hur kommer Georges liv bli utan Lennie? Hur klarar han sig? Hur kommer han att minnas Lennie?
- Hur blir det med drömmen om att leva av markens gröda? Kommer George att förverkliga drömmen? Tar han med sig någon annan?

AVSLUTANDE TANKAR OM BOKEN

Skriv under rubriken *Möss och människor – Avslutande tankar*. Du kan återberätta, förklara, beskriva, exemplifiera, granska delar, ta ett helhetsgrepp, belysa orsaker och konsekvenser, jämföra och inta olika perspektiv. Välj några av ordparen och förklara på vilket sätt boken handlar om:

- Solidaritet – Makthunger (laget går före jaget – jaget går före laget)
- Fångenskap – Frihet(s)längtan
- Hopp – Hopplöshet
- Mänskligt – Omänskligt
- Förtryckt – Förtryckare
- Tillhörighet – Utanförskap/ensamhet
- Håglöshet – Strävan
- Lojalitet – Plikt

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Centralt innehåll

Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.

Några skönlitterärt betydelsefulla författare och deras verk samt de historiska och kulturella sammanhang som verken har tillkommit i.

Betygskriterier

Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter med **mycket gott** flyt och visar **mycket god** läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med mycket god säkerhet. Eleven för **välutvecklade** resonemang om innehållet i olika texter. Eleven visar också **mycket goda** kunskaper om skönlitteratur och de sammanhang som olika verk har tillkommit i.